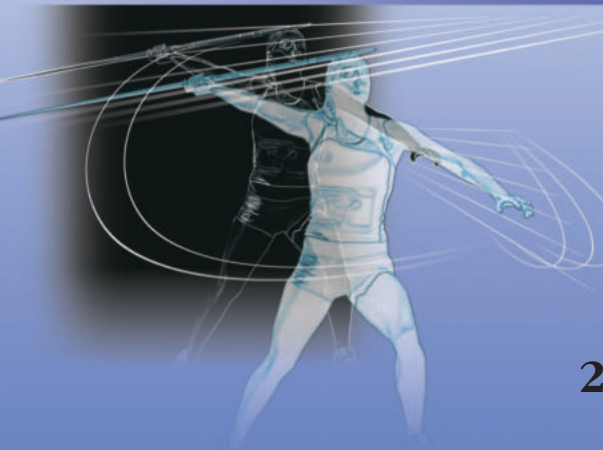

MAGYAR

SPORTTUDOMÁNYI

Hungarian Review of Sport Science

SZEMLE

Fiatal Sporttudósok VI. Országos Konferenciája

2018. december 7-8. (péntek – szombat)

A német és magyar férfi
asztalitenisz bajnokság
mérkőzéseinek elemzése

Sport iránti elköteleződés
összehasonlítása serdülő
sportolók körében

Szenzomotoros fejlesztő
torna hatása 5-6 éves
óvodások egyensúlyozó
képességére

Magyar élvonalbeli után-
pótláskorú kézilabdázók
személyiségvonásainak
összehasonlítása

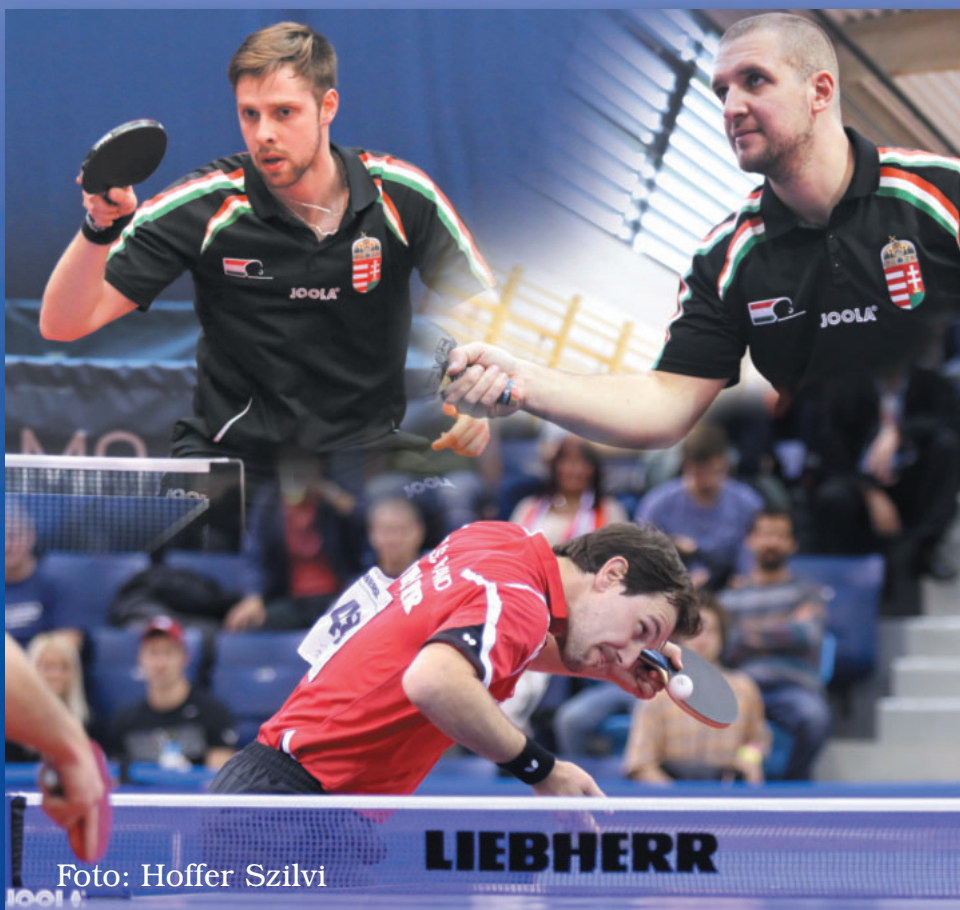

Foto: Hoffer Szilvi

Fő támogató:

Tartalom/Contents

Tanulmány

Berki Tamás, Píkó Bettina A sport iránti elköteleződés összehasonlítása a sportolás egyes jellemzőinek tükrében serdülő sportolók körében <i>Comparison of sport commitment among adolescent athletes in light of some characteristics of sporting</i>	3
Csala Barbara, Köteles Ferenc, Boros Szilvia Effect of a 10-week long hatha yoga practice on BMI, balance, flexibility and core strength among female university participants <i>10 alkalmas hatha jóga gyakorlás hatása a BMI-re, az egyensúlyra, a hajlékonyságra és a core izomerőre női egyetemista mintán</i>	12
Csirkés Zsolt, Jakab Katalin, F Földi Rita, Hamar Pál Hat hónapos szenzomotoros fejlesztő torna hatása a biológiai rizikófaktorral született 5-6 éves óvodások dinamikus egyensúlyozó képességére <i>Effects of a six-month sensorimotor training programme on dynamic balance of 5-6-year-old preschoolers born with biological risk factors</i>	19
Kiss Brigitta, Csukonyi Csilla, Münnich Ákos Sport-pszichodiagnosztikai tesztek kézilabda specifikus alkalmazása <i>Specific applications of sport-psychodiagnostic tests in handball</i>	29
König-Görög Dóra, Gyömbér Noémi, Ökrös Csaba, Tóth-Hosnyánszki Anita, Olvasztóné Balogh Zsuzsa, Szerdahelyi Zoltán, Laoues Nóra Magyar élvonalbeli utánpótláskorú kézilabda játékosok személyiségvonásainak összehasonlító elemzése <i>Differences in psychological characteristics of Hungarian elite junior handball players</i>	36
Paár Dávid, Varga László, Oláh András, Betlehem József, Ács Pongrác A német és magyar férfi első osztályú asztalitenisz bajnokság rájátszásbeli mérkőzéseinek összehasonlító elemzése <i>Comparative analysis of the German and Hungarian table tennis men's first league play-off matches</i>	42

Műhely

Marczinka Zoltán Kapus helyett megkülönböztető mez nélküli mezőnyjátékos szerepeltetése támadásban A 2017-es Franciaországi Férfi Kézilabda Világbajnokság "C" csoportjának mérkőzéselemzése alapján <i>Substituting the goalkeeper for an extra court player while in attack Analysis of group C at the 2017 Men's World Handball Championship in France</i>	50
Szabó S. András, Ádámfi Attila A súlyemelők relatív teljesítményét befolyásoló tényezők vizsgálata II. rész Testösszetételei és alkatbiológiai szempontok vizsgálata <i>Investigation of the factors, influencing the relative performance level of weightlifters' part II. Effect of factors of body composition and body stature</i>	55
Zimányi Róbert G., Géczi Gábor A Grand Slam tenisztornák igazságossága a versenyzők és a kiemelések aspektusai alapján – A 2017-es US Open férfi egyéni bajnokságának esettanulmánya <i>The justice of The Grand Slam Tennis Tournaments on the basis of competitors and seeding – case study of the US Open 2017 Men's Singles Tournament</i>	60

Beszámoló

Beszámoló a 23. ECSS konferenciáról	68
Beszámoló a 26. EASM konferenciáról	69

Könyvajánló

„85 kérdés és 85 válasz 8 és fél évtizedről”	69
--	----

Referátum

Apor Péter rovata	70
-------------------------	----

Magyar Sporttudományi Szemle
Hungarian Review of Sport Science
19. évfolyam 76. szám – 2018/4
Megjelenik negyedévenként

Főszerkesztő

Editor-in-Chief

Bartusné Szmodis Márta

Alapító szerkesztő

Founding editor

Mónus András

Felelős szerkesztő

Editor-in-Charge

Szöts Gábor

Szerkesztő

Editor

Bendiner Nóra

Tanácsadó testület

Advisory Board

Apor Péter (elnök)

Ács Pongrác

Bánhidi Miklós

Dóczi Tamás

Farkas Anna

Felszeghy Klára

Gáldiné Gál Andrea

Gombocz János

Hédi Csaba

Ihász Ferenc

Keresztesi Katalin

Mónus András

Pavlik Gábor

Pucsek József

Radák Zsolt

Rétsági Erzsébet

Sterbenz Tamás

Szabó S. András

Szabó Tamás

Tihanyi József

Vajda Ildikó

Műszaki szerkesztő

Czető Zsolt

Kiadja a

Magyar Sporttudományi Társaság

Published by the

Hungarian Society of Sport Science

Elnök

President

Tóth Miklós

Tiszteletbeli elnökök

Honorary Presidents

Nádori László †

Frenkl Róbert †

Pucsek József

Szerkesztőség

Editorial Office

1146 Budapest, Istvánmezei út 1-3.

Tel./Fax: (36-1) 460-6980

E-mail: bendinora@hotmail.com

Internet: www.sporttudomany.hu

Hirdetésfelvétel

a szerkesztőség címén

Advertising

in the Editorial Office

Nyomdai munkálatok

CZEDE Kft.

ISSN 1586-5428

A sport iránti elköteleződés összehasonlítása a sportolás egyes jellemzőinek tükrében serdülő sportolók körében

Comparison of sport commitment among adolescent athletes in light of some characteristics of sporting

Berki Tamás¹, Pikó Bettina²

¹Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Neveléstudományi Doktori Iskola, Szeged

²Szegedi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar, Magatartástudományi Intézet, Szeged

E-mail: fuzne.piko.bettina@med.u-szeged.hu

Összefoglaló

Számos kutatás bizonyította, hogy a különböző sportágak képviselői más attitűddel és motivációval rendelkeznek. Vizsgálatunk célja ezért feltárni a sportágak, versenyzési szintek és iskolai tagozatok közötti különbségeket a sport iránti elköteleződés terén. Kutatásunkban különböző sportot űző középiskolás sportolók (N=526) vettek részt. A sport iránti elköteleződést az ún. Sport-elköteleződés Kérdőív-2 segítségével mértük. A kétmintás *t*-próba szerint a csapatsportolók szignifikánsan magasabb pontszámot értek el számos változónál. Az iskolai tagozatok összehasonlításánál pedig a sporttagozatos diákok emelkedtek ki jelentősen. Köztudott, hogy a külső tényezők hangsúlyosabban jelen vannak a csapatsportolóknál. Ugyanakkor az eredményeinkben tapasztalható különbségek nem csak extrinzik elemek. Úgy gondoljuk, hogy a belső tényezőkben tapasztalható különbségek az egyre inkább fontossá váló egyéni képzésből fakadnak, természetesen amellett, hogy a csapatsportolók nemcsak magukért, hanem társaikért is küzdenek. A versenyzési szinteket megvizsgálva az látszik, hogy a magasabb szinten versenyzők a leginkább elkötelezettek. A labdás sportágak összehasonlításánál a labdarúgók emelkedtek ki a sport iránti elköteleződés terén. Ennek oka részben a labdarúgó-képzésben is keresendő, ahol az akadémiákon nevelkedett gyermekeket már az élet más területeire (például: tanulmányok) is jobban képezik, valamint egyre inkább előtérbe kerül az egyéni képzés is.

Kulcsszavak: egyéni/csapatsportág, elköteleződés, versenyzési szint, csapatsportok

Abstract

Several studies showed that athletes from different sports have diverse attitudes and motivations. Therefore, the purpose of this study was to explore sport commitment differences between sports, competition levels and, school class. 526 high school athletes were involved in this study and we investigated sport commitment with the Sport Commitment Questionnaire-2. Our results revealed that team athletes scored significantly higher scores on most of the variables and the comparison of school

classes showed similar result. It is well-known that extrinsic factors play a larger role in the case of team athletes. Although our results showed that intrinsic factor is also important for team athletes. These results suggest that athletes in team sports do not just play because of themselves but their teammates as well. By examining competition levels, it seems that as the level of competition increases, so does the commitment. Football players had the highest level of commitment compared to players of other ball sports. This may partially stem from the training system provided for them, since children attending the new academics are also prepared for other fields of life (e.g., studies); their personal training is also coming to the forefront.

Keywords: individual/team athletes, commitment, competition level, ballgames

Bevezetés

Ma már igazolt tudományos tény, hogy a rendszeres fizikai aktivitás pozitívan hat az emberi szervezetre (Warburton és Bredin, 2017). Különösen igaz ez a megállapítás a serdülőkre, akiknek a fizikai és a szellemi fejlettségük még nem érte el a maximumot. Egyes kutatások szerint a fizikailag aktívabb serdülők magasabb önértékeléssel rendelkeznek és magabiztosabbak (Baker és mtsai, 2003). Más kutatások azt is kimutatták, hogy a sportoló serdülők jobban tanulnak (Van Dusen és mtsai, 2011), és a depressziós tünetek is jobban elkerülük őket, mint a kevesebbet mozgó társaikat (Wiles és mtsai, 2012).

Ám ezen pozitív tulajdonságok különbségei nem csak a sportoló és a nem sportoló fiatalok között figyelhetők meg. Az évek folyamán sok kutatás rávilágított arra a tényre, hogy a különböző sportágak képviselői között is találunk fizikai és mentális eltéréseket. Például Sabiston és munkatársai (2013) kimutatták, hogy a csapatsportokban részt vevő sportolók kevésbé hajlamosak a depresszióra és a lehangoltságra, valamint felnőttkorban hajlamosabbak a rendszeres sportolásra, mint a nem csapatsportágat űző társaik. Mint már említettük, a sport egyik leggyakrabban igazolt pozitív hatása a nagyobb önbecsülés és önbizalom, valamint a jobb társas készségek (Widoni és Ward, 2009). Ugyanakkor egyes kutatások szerint a csapatsportban való részvétel még jobb pszichés státuszhoz vezethet, mint az egyéni sportágak űzése (Eime és mtsai, 2013). Több kutatás vizsgálta az egyéni és a csapatban sportolók iskolai teljesítményét is, de az eredmények nem egyöntetűek. Shachaf és munkatársai (2013) szerint az iskolai teljesítmény és a sportágak típusa közötti összefüggés csak a fiú csapatsportolóknál mutatható

ki, míg egy másik tanulmány szerint, ahol az érettségi eredményeket hasonlították össze a sportágtípusok szerint, azt tapasztalták, hogy az egyéni sportolók érték el jobb eredményeket (Bradley és mtsai, 2013).

A sporttal a sok pozitívum mellett rizikómagatartások is együtt járhatnak. Jellemzően a versenysportolók hajlamosabbak az alkalmankénti nagyobb mennyiségű alkoholfogyasztásra és teljesítményfokozó szerek alkalmazására (Martha és mtsai, 2009). Ugyanakkor a sport egyfajta védő szerepet is betölt, például a cigarettázással szemben (Mikulán, 2007). Egyéni és csapatsportokat megvizsgálva azt tapasztalhatjuk, hogy a csapatsportágak szereplői hajlamosabbak az alkalmi lerészegedésre, de itt is csökken a felnőttkori dohányzás esélye (Wichstrom és Wichstrom, 2009). A rizikómagatartások kutatásának eredményei ezekben a kérdésekben sem egyértelműek. Pinczés és Pikó (2013) a Debreceni Sportiskola sportolóival készített felmérésében azt tapasztalták, hogy az egyéni sportolóknak kedvezőtlenebb a rizikóprofilja, mint a csapatsportolóknak.

A különböző sportágak és versenyzési szintek képviselőinek sportolási motivációja is jelentősen különbözhet egymástól. Az egyértelműen látszik, hogy egy sportoló minél magasabb szintre jut, annál motiváltabb lesz a folytatásra (Domínguez-Escribano és mtsai, 2015; Ong, 2017). Ugyanakkor a különböző sportágaknál a szakirodalom már nem ennyire egyhangú. Például a csapatsportágat űzőknél a "külső elvárások" erősebben jelen vannak, mint az egyéni sportoló társaiknál (Mikulán és Pikó, 2012). Jakobsen (2014) tanulmányában viszont ellenkező megállapítással találkozhatunk. Daniel és munkatársai (2002) azt találták, hogy a csapatsportágak képviselői sikerorientáltabbak, mint az egyéni sportokat folytatók, de egy ugyanebben az évben készült vizsgálat szerint az egyéni sportolóknak magasabb a sikerorientációja (Harwood, 2002). Általánosságban elmondhatjuk, hogy a különböző motivációs elméletek egyes elemei különbözhetnek a csapat és az egyéni sportolók között, ám lényegi különbségek mégsem látszanak.

A sportmotivációnak számtalan megközelítése létezik. Az egyik ilyen az ún. sport iránti elköteleződés modell, melyet Tara Scanlan és munkatársai (1993) alkottak meg. Az évek folyamán számtalan változtatáson ment keresztül ez a modell, és jelenleg kétféle elköteleződés típust (lelkes és erőltetett), és ennek hét forrását (sportélvezet, értékes lehetőségek, egyéb prioritások, személyes befektetések, közösségi támogatás, közösségi kényszer, törekvés a fejlődésre) különböztetjük meg. A lelkes elköteleződés fogalma szerint nem más, mint *"egy olyan pszichológiai állapot, amely a sporttevékenység folytatásához köthető elszántságot és vágyakozást ábrázolja"* (Scanlan és mtsai, 2016, 213. o.). Ezzel szemben az erőltetett elköteleződés a *"sporttevékenység folytatásához köthető kötelezettséget ábrázolja"* (Scanlan és mtsai, 2016, 213. o.). A lelkes elköteleződésre jellemző, hogy az egyén saját maga akar részt venni a sporttevékenységben, míg az erőltetett elköteleződés valamilyen kényszer hatására alakul ki (például: elvárások). A modell hét lehetséges forrást vesz ala-

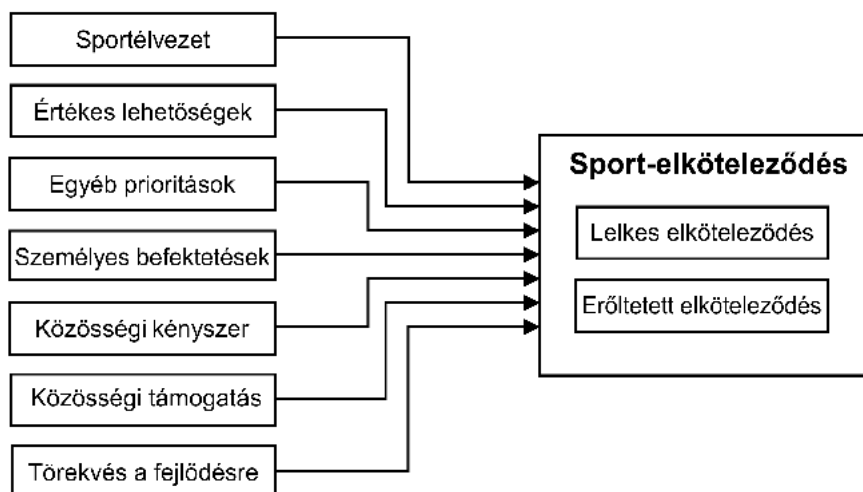
pul, melyek az elköteleződést táplálják. A kutatások azt mutatják, hogy ezek közül a legfontosabb a sportélvezet, mely a sportolás örömét fejezi ki, valamint az értékes lehetőségek, amelyek csak a sport által elérhetőek meg (Scanlan és mtsai, 1993). Az eddigi sport iránti elköteleződésről szóló kutatásokból látszik, hogy aki szereti sportágát és kihasználja annak lehetőségeit, többet fektet a sportágába, mely az anyagi befektetés mellett idő és energiabeli befektetéseket is jelenthet. Ezzel együtt, akik többet fektetnek sportágukba, kevésbé vannak kitéve más alternatíváknak. Ugyanakkor kutatások arra is találtak már bizonyítékot, hogy a befektetések egyfajta kényszert is jelenthetnek a sportolók számára (Scanlan és mtsai, 2016). A modell számításba veszi a barátoktól, edzőktől és családtagoktól érkező támogatást is, valamint a szintén tőlük érkező elvárásokat. A vizsgálatok szerint a közösségi elvárások negatív kapcsolatban vannak a lelkes elköteleződéssel, és pozitív kapcsolatban az erőltetett elköteleződéssel (Scanlan és mtsai, 2016). Új elemként került be a modellbe a törekvés a fejlődésre, mely az egyéni teljesítésre és mások legyőzésre irányulhat. Úgy látjuk, hogy a sport-elköteleződés modell elemei más motivációs elméletekben (például: célkitűzés elmélet, lásd Locke és Latham, 1999) is fellelhetőek, így ezen elemek bizonyítottan motivációs hajtóerővel bírhatnak egy sporttevékenység folytatásához (1. ábra).

Mivel úgy látjuk, hogy a különböző sportágak befolyásolják a sportmotivációt, ezért tanulmányunk célja volt megvizsgálni, milyen különbségek találhatóak az egyéni, illetve csapatsportolók között a sport elköteleződésük típusok és a sport-elköteleződés források terén. Továbbá célunk volt megvizsgálni, hogy mintánk legnépszerűbb csapatsportjainál (labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, vízilabda) milyen eltérések tapasztalhatók az elköteleződésük terén. Kutatásunkban azt is vizsgáljuk, hogy igazolható-e különbség a serdülők sport iránti elköteleződésében különböző versenyzési szinteken és iskolai tagozatokon.

A szakirodalommal, valamint az ezt megelőző kutatásunkkal összhangban a következő hipotéziseket állítottuk fel: 1) Feltételezzük, hogy a csapatsportolókat az extrinzik jellegű, azaz a közösségi változók befolyásolják inkább. 2) Feltételezzük, hogy az egyéni sportolókra inkább az intrinzik (pl.: sportélvezet, egyéb prioritások) változók jellemzők. 3) Feltételezzük azt is, hogy a versenyzés szintje befolyásolja a sport-elköteleződést, azaz minél magasabb szinten versenyez valaki, annál motiváltabb lesz a folytatásra. 4) Végül feltételezzük, hogy a labdarúgók rendelkeznek a legnagyobb motivációval, hiszen az ő sportáguk nyújthatja a legnagyobb lehetőségeket hosszú távon.

Anyag és módszerek

Adatgyűjtésünket budapesti sporttagozattal rendelkező középiskolák bevonásával végeztük összesen 526 serdülő sportolóval (átlag életkor: $16,41 \pm 1,21$ év). A kitöltők 38 különböző sportág képviselői voltak és átlagban 8,2 éve sportoltak. A csapat ($n=267$) és az egyéni ($n=259$) sportolók közel egyenlően szerepeltek a vizsgálatban. A mintában a nemek a következőképpen oszlottak meg: 275 fiú

1. ábra. A sport-elköteleződés modell (Scanlan és mtsai, 2016)

Figure 1. The Sport Commitment Model (Scanlan et al, 2016)

(52,3%), 251 leány (47,7%). A felmért diákok csaknem kétharmada (66%) sporttagozatos osztályban tanult, míg a kisebbik része (34%) hagyományos gimnáziumi osztályban.

A sportolók 39,7%-a (n=209) nemzetközi és válogatott versenyeken, 34,2%-a (n=180) országos bajnokságokon indult, 9,1%-a (n= 41) megyei vagy helyi versenyeken képviseltette magát, és 16,5 %-a (n=87) azt nyilatkozta, hogy csak hobbi szinten gyakorolja a testmozgást. A mintában szereplő résztvevők 43%-a (n=226) négy csapatsportág képviselői. Ezek a labdarúgás (n=81), kosárlabda (n=33), kézilabda (n=42) és vízilabda (n=70).

Kutatásunkat az etikai engedély megszerzése után kezdtük meg, majd a mintavétel előtt részletesen tájékoztattuk a diákokat és a szülőket, mely során biztosítottuk őket arról, hogy a kérdőívek kitöltése anonim és semmilyen személyes adatot nem gyűjtünk. Minden tanuló önként vett részt a vizsgálatban. A kérdőíveket osztályfőnöki órákon, valamint – sporttagozatosok esetében – testnevelés elméleti órákon töltötték ki az osztályfőnök vagy a testnevelő felügyelete mellett. A kérdőívek kitöltése 15-20 percet vett igénybe.

Az önkitöltős kérdőívek nagy részét zárt kérdések alkották. A felmérésben kíváncsiak voltunk a sportolók szociodemográfiai adataira (például: nem, kor, szülők iskolai végzettsége), valamint sportolással kapcsolatos szokásaikra (például.: Mit sportolsz? Mióta sportolsz? Milyen szinten sportolsz?).

A sport iránti elköteleződést a Scanlan és munkatársai (2016) által kidolgozott ún. „Sport-elköteleződés kérdőív-2” magyarra fordított és validált változával mértük (Berki és Pikó, 2018). A skála összesen 58 tételt és 12 alskálát tartalmazott, ahol a válaszadóknak egy 5 fokú Likert (1=egyáltalán nem értek egyet; 5=teljes mértékben egyetértek) típusú skálán kellett válaszolniuk a feltett kérdésekre. A 12 alskála méri a kétféle elköteleződés típusát és ennek 10 feltételezett forrását. Az elköteleződés típusai: *lelkes elköteleződés* (= a sporttevékenység folytatásához köthető elszántság) és *erőltetett elköteleződés* (= amikor a sporttevékenység folytatása valamilyen külső

nyomás hatására történik). A források pedig a következők: *sportélvezet* (= a sporttevékenység az örömből fakad); *értékes lehetőségek* (= olyan lehetőségek, melyek csak a sport által élhetőek meg); *egyéb prioritások* (= a sport alternatívái); *személyes befektetések-mennyiség* (= amit egy sportoló fektet a sportágába); *személyes befektetések-vesztés* (= amit a sportoló elveszíthet, ha a sportot abbahagyja); *társadalmi nyomás* (= normák/elvárások, amelyek kötelezettségeket róhatnak az egyénre); *közösségi támogatások*, melyek lehetnek *érzelmi* és *informális* jellegűek; *törekvés a fejlődésre-képesség* (= az egyéni képesség szerinti teljesítés); *törekvés a fejlődésre-közösség* (= mások legyőzésére irányuló törekvések). Az alskálák megbízhatósági mutatói 0,66 és 0,91 között ingadoztak, míg ezek az értékek az eredeti tanulmányban 0,71 és 0,92 között találhatók (Scanlan és mtsai, 2016).

Az adatok feldolgozását SPSS programmal végeztük. Az elemzés során a sport iránti elköteleződés típusainak és forrásainak sportág, iskolatípus, versenyzés és a sport jellege (csapat/egyéni) szerinti összehasonlítását kétmintás *t*-próbával, valamint egyszempontos variancia elemzéssel végeztük el.

Eredmények

Az adatok elemzését a sport iránti elköteleződés típusok leíró vizsgálatával kezdtük. Az 1. táblázatban kétmintás *t*-próbával megvizsgáltuk a mintánk csapat és egyéni sportolóinak, valamint sport- és nem sporttagozatos diákjainak különbségeit. Továbbá egyszempontos varianciaanalízissel megnéztük, hogy a különböző csapatsportot űzők és különböző szinten versenyző sportolóknál milyen különbségek tapasztalhatók a lelkes és az erőltetett elköteleződés terén.

A kapott eredményeink szerint a csapatsportágat űzők szignifikánsan magasabb értékkel rendelkeznek a *lelkes elköteleződés* tekintetében, mint az egyéni sportolók ($p < 0,01$). Az *erőltetett elköteleződés*nél nem látható hasonló eltérés. Ez a tendencia látszik az iskolai tagozatok összehasonlításánál is. Itt is a *lelkes elköteleződés*nél láthatunk szignifi-

káns eredményt, méghozzá a sporttagozatos diákok javára ($p < 0,01$).

A mintánkban különböző szinten versenyző sportolók vettek részt. Ezért megnéztük, hogy a szintek között található-e jelentős eltérés. Mindkét elköteleződés típus szignifikáns eredményt mutatott. A táblázatunkból látszik, hogy a versenyzési szinttel egyenes arányban nő a *lelkes elköteleződés* értéke ($p < 0,01$). Az *erőltetett elköteleződés* ugyanakkor nem mutat ilyen tendenciát, itt az országos szinten versenyzők érték el a legmagasabb pontokat ($p < 0,05$).

Kíváncsiak voltunk a különböző a mintánk legnépszerűbb csapatsportágainak különbségeire is. A csoportok csak a *lelkes elköteleződés* esetében különböztek szignifikánsan ($p < 0,05$). Itt a labdarúgás érte el kiemelkedően a legmagasabb pontokat, majd ezt a kosárlabda és a vízilabda követte hasonló pontszámokkal. Az *erőltetett elköteleződés* ugyan nem hozott szignifikáns eredményeket a csapatjátékok összehasonlításánál, de itt is megfigyelhető, hogy a vízilabda és a kosárlabda hasonló eredménnyel rendelkezik.

1. táblázat. A sport elköteleződés típusainak összehasonlítása sportolási jellemzők tükrében
Table 1. Comparison of types of commitment according to sport characteristics

Sport típusa	Lelkes elköteleződés Átlag (szórás)	Erőltetett elköteleződés Átlag (szórás)
Egyéni	24,19 (5,79)	11,61 (4,36)
Csapat	25,73 (5,29)	11,62 (4,32)
t-érték szignifikancia	-3,18 p < 0,01	-0,34 p > 0,05
Tagozat		
Sporttagozat	25,80(5,25)	11,59(4,29)
Nem sporttagozat	23,30(6,00)	11,64(4,44)
t-érték szignifikancia	4,83 p < 0,01	-0,11 p > 0,05
Versenyzés szintje		
Nemzetközi szint	26,81 (4,41)	11,61 (4,41)
Országos szint	25,50 (4,85)	12,29 (4,42)
Helyi, megyei szint	23,06 (6,73)	10,78 (4,30)
Hobby szint	20,43 (6,73)	10,58 (3,67)
F-érték Szignifikancia	34,50 p < 0,01	3,76 p < 0,05
Csapatsportágak		
Labdarúgás	27,20 (3,59)	11,53 (4,59)
Kosárlabda	25,57 (6,01)	12,33 (4,63)
Kézilabda	24,16 (6,16)	11,40 (4,00)
Vízilabda	25,79 (5,08)	12,62 (4,19)
F-érték Szignifikancia	3,46 p < 0,05	1,03 p > 0,05

Vizsgálatunk következő részében a sport iránti elköteleződés egyéni szintű forrásait elemeztük, hasonlóképpen az előzőekhez. A **2. táblázatban** az látszik, hogy a csapatsportágak képviselői jelentősen magasabb pontszámokat értek el a *sportélvezet, értékes lehetőségek, személyes befektetések-vesztesség, személyes befektetések-mennyiség* és a *törekvés a fejlődésre-képesség* változók tekintetében ($p < 0,05$). Ugyan nem mutat szignifikáns eredményt, de érdemes megjegyezni, hogy az *egyéb prioritások* változó az egyéni sportolónál magasabb értékű. A sporttagozatnál a következő különbségek láthatók: a tagozatos diákok szignifikánsan magasabb pontszámokat értek el az *értékes lehetőségek, személyes befektetések-vesztesség, személyes befektetések-mennyiség* és a *törekvés a fejlődésre-képesség* alskálák esetében. Az *egyéb prioritások* pontszáma

nem meglepő módon szignifikánsan magasabb volt a nem sporttagozatos tanulók körében. A *sportélvezetnél* nem volt jelentős különbség.

A versenyzési szint elemzésénél valamennyi változó szignifikáns értéket mutatott. A *sportélvezet* alskála tekintetében a szignifikancia ellenére is kis különbségek láthatók a csoportok között, ugyanakkor érdekes módon, a hobbi szinten sportolónál látható a legalacsonyabb érték. Az *egyéb prioritásoknál* azt tapasztaltuk, hogy ahogy csökken a versenyzési szint, úgy nő a változó értéke. Az *értékes lehetőségek, személyes befektetések-vesztesség, személyes befektetések-mennyiség* és a *törekvés a fejlődésre-képesség* alskálák esetében a nemzetközi szinten versenyzők különböztek szignifikánsan a többi csoporttól.

A csapatsportok összehasonlításánál három szignifikáns kapcsolatot találtunk. A csoportok között

különbség látható a *sportélvezet*, a *személyes befektetések-mennyiség* és a *törekvés a fejlődésre-képesség* változók terén ($p < 0,05$). A *sportélvezet* és a *törekvés a fejlődésre* változóknál a labdarúgók

emelkednek ki, míg a *személyes befektetések-mennyiségi* változónál, ha még kicsivel is, de a vízilabdás serdülők fektetik legtöbbet a sportágukba (**2. táblázat**).

2. táblázat. A sport elköteleződés egyéni szintű forrásainak összehasonlítása sportolási jellemzők tükrében

Table 2. Comparison of the personal sources of sport commitment according to sport characteristics

Sport típusa	Sportélvezet Átlag (szórás)	Értékes lehetőségek Átlag (szórás)	Egyéb prioritások Átlag (szórás)	Személyes befektetések- vesztesség Átlag (szórás)	Személyes befektetések- mennyiség Átlag (szórás)	Törekvés a fejlődésre- képesség Átlag (szórás)
Egyéni	22,12 (3,47)	15,05 (4,39)	13,10 (4,80)	17,45 (5,28)	16,57 (3,60)	25,51 (4,69)
Csapat	23,03 (3,12)	16,46 (3,70)	12,50 (4,32)	18,37 (5,24)	17,82 (3,18)	26,54 (4,24)
t-érték szignifikancia	-3,17 p < 0,01	-5,10 p < 0,01	1,63 p > 0,05	-1,96 p < 0,05	-3,82 p < 0,01	-2,82 p < 0,05
Tagozat						
Sporttagozat	22,73(3,44)	16,85(3,36)	12,47(4,26)	18,70(5,08)	18,16(2,75)	26,90(3,98)
Nem sporttagozat	22,31(3,12)	13,78(4,65)	13,43(5,11)	16,42(5,39)	15,34(3,87)	24,41(5,00)
t-érték szignifikancia	1,37 p > 0,05	1,37 p < 0,01	-2,246 p < 0,05	4,705 p < 0,05	9,537 p < 0,01	6,09 p < 0,01
Versenyzés szintje						
Nemzetközi szint	22,84 (3,15)	17,66 (2,62)	12,28 (4,39)	19,62 (4,46)	18,84 (1,84)	27,51 (3,30)
Országos szint	22,71 (3,38)	16,56 (3,35)	12,63 (4,29)	18,51 (4,83)	17,95 (2,47)	26,44 (3,74)
Helyi, megyei szint	22,71 (3,06)	14,38 (4,20)	13,40 (4,52)	15,14 (5,00)	15,38 (3,68)	24,25 (4,61)
Hobby szint	21,61 (3,68)	10,30 (3,65)	14,05 (5,49)	14,06 (5,69)	12,75 (3,84)	22,58 (6,06)
F-érték szignifikancia	3,00 p < 0,05	113,93 p < 0,01	3,42 p < 0,05	32,94 p < 0,01	119,38 p < 0,01	32,53 p < 0,01
Csapat sportágak						
Labdarúgás	24,13 (1,46)	17,04 (2,95)	12,14 (4,15)	18,81 (4,72)	18,47 (2,05)	27,73 (2,82)
Kosárlabda	22,88 (2,92)	15,97 (4,64)	13,06 (4,89)	17,90 (5,84)	17,30 (4,03)	25,68 (5,24)
Kézilabda	22,45 (3,42)	16,14 (3,78)	11,73 (4,64)	18,20 (4,83)	17,21 (3,57)	26,13 (4,63)
Vízilabda	21,74 (4,31)	16,80 (3,53)	12,71 (4,35)	19,38 (5,02)	18,55 (2,01)	26,42 (3,96)
F-érték szignifikancia	7,29 p < 0,01	1,04 p > 0,05	0,76 p > 0,05	0,81 p > 0,05	3,46 p < 0,05	2,78 p < 0,05

Az eredményeink elemzését a sport-elköteleződés közösségi szintű forrásainak összehasonlításával zártuk (**3. táblázat**). Mivel közösségi változókról van szó, ezért nem meglepő, hogy a csapatsportolók szignifikánsan magasabb pontot értek el a *közösségi nyomás* és a *törekvés a fejlődésre-közösség* változók tekintetében ($p < 0,01$), de az *érzelmi* és *közösségi* típusú *közösségi támogatás* is a csapatsportolóknál volt magasabb. Az iskolai tagozatok összehasonlítása esetén már valamennyi változónál szignifikáns eredményt kaptunk. Megállapíthatjuk, hogy a sporttagozatos tanulóknak fontosabb a közösség, hiszen valamennyi változónál magasabb pontszámot értek el ($p < 0,01$).

A különböző versenyzési szinten sportolóknál is valamennyi közösségi változó szignifikáns eredményt mutatott. A táblázatból kiolvasható, hogy a verseny-

zési szint emelkedésével nőnek az alskálákra adott pontok értékei is.

A *törekvés a fejlődésre-közösség* változó hozott egyedül szignifikáns eredményt a csapatsportok összehasonlításánál. Itt azt láthatjuk, hogy leginkább a labdarúgók igyekeznek legyőzni ellenfelüket.

Megbeszélés és következtetések

Kutatásunkban a serdülőkorú sportolók sport iránti elköteleződését vizsgáltuk. Tanulmányunkban megnéztük, hogy az egyéni és csapatsportágak képviselői között milyen eltérések tapasztalhatók, valamint megvizsgáltuk, hogy a sport- és nem sporttagozatos diákok sport iránti elköteleződése miben különbözik egymástól. Arra is kíváncsiak voltunk, hogy a magyar sportoló serdülőkre igaz-e az az állítás, miszerint minél magasabb szinten sportol va-

3. táblázat. A sport elköteleződés közösségi szintű forrásainak összehasonlítása sportolási jellemzők tükrében

Table 3. Comparison of the communal sources of sport commitment according to sport characteristics

Sport típusa	Közösségi nyomás Átlag (szórás)	Közösségi támogatás-érzelmi Átlag (szórás)	Közösségi támogatás-informális Átlag (szórás)	Törekvés a fejlődésre-közösség Átlag (szórás)
Egyéni	12,51 (4,47)	15,50 (4,03)	17,82 (4,55)	19,17 (4,54)
Csapat	13,41 (4,20)	16,02 (3,52)	18,25 (4,64)	21,72 (3,51)
t-érték szignifikancia	-2,66 p < 0,05	-1,63 p > 0,05	-1,49 p > 0,05	7,00 p < 0,01
Tagozat				
Sporttagozat	13,77(4,00)	16,64(3,31)	18,71(4,23)	21,63(3,46)
Nem sporttagozat	11,38(4,52)	14,20(4,15)	16,82(4,95)	18,48(4,70)
t-érték szignifikancia	6,16 p < 0,01	7,21 p < 0,01	4,51 p < 0,01	8,55 p < 0,01
Versenyzés szintje				
Nemzetközi szint	14,36 (3,74)	17,21 (2,97)	19,57 (3,83)	22,14 (2,80)
Országos szint	13,64 (3,87)	16,13 (3,29)	18,53 (4,13)	21,32 (3,19)
Helyi, megyei szint	11,23 (4,14)	14,83 (3,40)	16,20 (4,65)	19,71 (3,58)
Hobby szint	9,27 (4,45)	12,07 (4,22)	14,40 (5,00)	15,07 (4,98)
F-érték szignifikancia	38,95 p < 0,01	50,12 p < 0,01	34,59 p < 0,01	91,79 p < 0,01
Csapat sportágak				
Labdarúgás	13,72 (3,76)	16,35 (3,44)	19,03 (4,17)	22,82 (2,45)
Kosárlabda	13,15 (5,51)	16,09 (3,43)	18,56 (4,56)	20,42 (4,00)
Kézilabda	13,21 (3,73)	17,00 (3,02)	18,36 (4,36)	21,02 (3,66)
Vízilabda	14,19 (3,44)	15,54 (3,70)	18,06 (4,32)	21,79 (3,33)
F-érték szignifikancia	0,79 p > 0,05	1,61 p > 0,05	0,64 p > 0,05	5,37 p < 0,01

laki, annál motiváltabb lesz (Domínguez-Escribano és mtsai, 2015; Ong, 2017). Végezetül megvizsgáltuk mintánk legnépszerűbb csapatsportágai képviselőit is azzal kapcsolatban, hogy milyen eltérések tapasztalhatók a labdarúgók, kézilabdázók, kosárlabdázók és a vízilabdázók sport iránti elköteleződésében.

Eredményeinkben számos szignifikáns eltérést találtunk az egyéni és a csapatsportolók között. A csapatsportágak képviselői szignifikánsan magasabb pontszámokat értek el a *lelkes elköteleződés, sport-élvezet, értékes lehetőségek, személyes befektetések-vesztés, személyes befektetések-mennyiség, törekvés a fejlődésre-képesség, törekvés a fejlődésre-közösség és a közösségi nyomás* változók terén. Érdekes módon az egyéni sportágakat űzők sehol nem értek el számottevően magasabb értékeket. A szakirodalomban számos esetet találunk, ahol azt bizonyították, hogy a csapatsportágak képviselői jobban teljesítenek, és jobb mentális attitűddel rendelkeznek, mint az egyéni sportot űző társaik (Kajbafnezhad és mtsai, 2011). Ennek okai talán a sportpszichológiában keresendők. A csapatsportágakban az egyént erőteljesebben motiválhatja a győzelem és az elérendő cél, mint az egyéni sportágakban, hiszen a csapatsportágakban komoly motivációs erővel bírhat a "csapatszellem" adta plusz. Patterson és munkatársai (2005) kutatása szerint a

párbeszéd és az összetartozás megléte jobb teljesítményt hozhat ki csapatszinten. Ezért mintánkban talán az összetartozás lehet a kulcsa a sport iránti elköteleződés legkülönbözőbb dimenzióinak megmutatkozásában, akár az egyéni szintű (pl. *törekvés a fejlődésre-képesség*), akár a közösségi szintű (pl. *törekvés a fejlődésre-közösség*) forrásait tekintve. Az összetartozás érzésének hiánya a lemorzsolódással is kapcsolatban lehet. Az eredményeink szerint az egyéni sportágak képviselői – akik nem tartoznak csapatokhoz – enyhén (de a szignifikanciát el nem érő mértékben) magasabb pontszámokat értek el az *egyéb prioritások* terén, azaz ők könnyebben elcsábultak más időtöltés felé. Ahogyan láthattuk, mintánk különbségei a csapatsportágak képviselői javára nemcsak extrinzik, hanem intrinzik elemeket is tartalmaznak. Ennek okát az egyén intrinzik motíváltóságán túl a csapatsportágakra jellemző egyéni képzésekben látjuk (Hawkins és mtsai, 2001).

Vizsgáltuk a sport és a nem sporttagozatos tanulók közötti eltéréseket is a sport iránti elköteleződés terén. Az itt kapott eredményeink kisebb eltérésekkel összhangban vannak az egyéni és a csapatsportolók közötti összehasonlítással. Például itt már szignifikáns eredményt kaptunk az *egyéb prioritások* terén: itt az látszik, hogy a nem sporttagozatos tanulók életében játszanak nagyobb szerepet a tanulmányok, a hobbik,

a barátok stb. A nagyon hasonló eredményt az magyarázza, hogy a mintánkban a csapatsportolók nagy része (211 fő) sporttagozatos iskolában tanult.

Tanulmányunk harmadik szempontja a versenyzési szintekre vonatkozott: itt arra voltunk kíváncsiak, hogy a sport iránti elköteleződés miképpen változik a különböző versenyzési szinteken. Vizsgálatunk valamennyi változóval szignifikáns különbségeket mutatott ki. Összhangban más kutatásokkal, mintánkban is az látszik, hogy minél magasabb szinten sportol valaki, úgy nő a motivációja (Domínguez-Escribano és mtsai, 2015; Ong, 2017). A tény, hogy valaki elköteleződik egy sportág mellett nem csak egy sportág iránti szeretetből származhat. Eredményeinkből is kitűnik, hogy az erőltetett elköteleződés szignifikánsan eltér a versenyzési szintek között. Ezt az eredményt azzal magyarázhatjuk, hogy a minél magasabb szinteken versenyzőknél a külső hatások is egyre nagyobb szerepet játszhatnak (Chantal és mtsai, 1996; Scanlan és mtsai, 2009). Ilyen hatások lehetnek a sportoló irányába a szülőktől, edzőktől érkező nyomás vagy a már befektetett energia és idő is egyfajta kényszert jelenthet a sportolónak. A közösségi normák és támogatások is kötelezettséget jelenthetnek. Casper és Andrew (2008) teniszezőkön végzett vizsgálatukban azt találták, hogy ahogyan nő a szociális nyomás, úgy válik egyre inkább kényszerredetté a sportolás is. Ez a tendencia ismerhető fel eredményeinkben is. Ha megnézzük a közösségi szintű forrásokat, mindegyik jelentősége megnő a versenyzési szint emelkedésével. Érdekes még foglalkoznunk az *egyéb prioritások* változóval, ahol megfordul az eredmény, és azt tapasztalhatjuk, hogy a hobbi sportolóknál jóval jellemzőbbek az egyéb elfoglaltságok, mint például a nemzetközi szinten versenyző atlétáknál. Scanlan és munkatársai (2009) a sport alternatíváit vizsgálva arra jutottak, hogy a magas szinten sportolók nem tudják elképzelni, hogy a sporton kívül mást is csináljanak. Ugyanakkor ez az eredmény középiskolás sportolóknál változhat, mivel számukra már komoly szerepet kaphat a tanulás, mint alternatíva. Ezt az állítást a tagozatok összehasonlítása is alátámasztja a mintában.

A csapatsportágak típusainak vizsgálatával kevés tanulmány foglalkozik. A sport iránti elköteleződés terén nem is készült még hasonló munka. Eredményeinkben a *lelkes elköteleződés, sportélvezet, személyes befektetések-mennyiség, törekvés a fejlődésre-képesség*, valamint a *törekvés a fejlődésre-közösség* terén találtunk szignifikáns eltéréseket. A legtöbb helyen a labdarúgás érte el a legnagyobb értéket, mely összhangban van más kutatásokkal is (Géczi és mtsai, 2009). Jégkorongozókat, vízilabdázókat, röplabdázókat és labdarúgókat vizsgálva azt tapasztalták, hogy a labdarúgók magasabb intrinzik motivációval és alacsonyabb amotivációval rendelkeznek. Csáki és munkatársai (2017) egy másik vizsgálatban ennek ellenkezőjét találták. Ők arra a megállapításra jutottak, hogy az extrinzik motiváció nagyobb szerepet tölt be a játékosoknál. A kutatásunkban mindkét állítás megállja a helyét, hiszen a mi eredményeinkben mind az intrinzik (például: sportélvezet), mind az extrinzik (például: törekvés a fejlődésre-közösség) elemek fontos szerepet töltenek be.

Mintánkban a labdarúgás kiemelkedése további vizsgálatokat igényel. Ugyanakkor a labdarúgás kiemelkedésének talán az egyik lehetséges magyarázata, hogy az elmúlt évek sportági fejlesztései bár valamilyen sportágra hatással voltak, de a labdarúgásban történt igazán ugrásszerű infrastrukturális fejlődés. Továbbá a labdarúgó akadémiák elterjedése arra sarkall sok gyermeket, hogy minél inkább elköteleződjenek a sportág iránt. A serdülő labdarúgók az akadémiákon ma már profi körülmények között, remek szakmai stábbal fejlődhetnek. Az ilyen intézményekben a szakmai felkészítés mellett, a labdarúgók tanulmányaira is odafigyelnek, így segítve az esetleges lemorzsolódásuk utáni civil életet (Rábai, 2016). Vizsgálatunkban a szignifikáns változók alapján egy olyan labdarúgó képe alakulhat ki szemünk előtt, aki szereti sportágát, sok energiát fektet bele, és célja a saját maga fejlesztése, valamint a győzelem átélése. A *személyes befektetések-mennyiségi* változónál kevéssel ugyan, de a vízilabda kapta a legnagyobb értéket. Sajnos a vízilabdázók motivációs háttéréről keveset tudunk, mivel igen kevés kutatás készült ebben a témában (lásd pl. Géczi és mtsai, 2009). Ugyanakkor úgy látjuk, hogy ez az eredmény annak köszönhető, hogy a vízilabdázók eleinte éveken át időt, energiát és anyagiakat nem kímélve igen sokat fektetnek az úszásba, majd ezt követően térnek át a tulajdonképeni sportáguk gyakorlásába, ami jelentős és hosszú távú elkötelezettséget igényel a részükről.

Összefoglalásként elmondhatjuk, hogy a szakirodalommal megegyező eredményeket kaptunk, de hipotéziseink csupán részben igazolódtak. A vizsgálatunkból kiderült, hogy a csapatsportágak képviselői számos faktorban térnek el az egyéni sportolóktól, mely faktorok nemcsak extrinzik, hanem intrinzik jellegű elemeket is tartalmaznak. A feltevésünk, miszerint minél magasabb szinten versenyeznek valaki, annál elkötelezettebb lesz a folytatásra, helyesnek bizonyult, mivel az országos és nemzetközi szinten versenyző serdülők a legelkötelezettebbek. Tanulmányunk a negyedik hipotézisünket is igazolta, azaz a labdarúgóknál tapasztalható leginkább a sport iránti elköteleződés.

Kutatásunknak számos korlátját látjuk. Az egyéni és csapatsportágak képviselői 37 különböző sportágból érkeztek, így számos különböző pszichológiai profilt képviselnek. A jövőben talán célszerű lesz több csoportra szétbontani mintánkat. A labdás sportágak összehasonlításánál, a minta elemszáma miatt csak kis csoportokat tudtunk elemezni, melyek így nem adtak átfogó képet a magyar serdülő csapatjátékosokról. Kutatásunkat az is nehezítette, hogy e témában nem készült hazai vagy nemzetközi tanulmány, amivel eredményeinket összevethettük volna. A jövőben célunk, hogy az elemszám növelésével és más sportágak bevonásával, hasonlóképpen vizsgáljuk a különböző sportágakat. Érdekes lenne a csapatsportokban részt vevő sportolók elköteleződésének egyéb elemeit is vizsgálni (pl. a játékosok közötti interdependenciát, azaz egymásrautaltságot, vagy a társas támasz szerepét, mint csapatkohéziós tényezőt). A sport iránti elköteleződésről szóló eredmények számos információval szolgálhatnak edzőknek és testnevelőknek a lemorzsolódás elleni harcban.

Felhasznált irodalom

- Baker, C.W., Little, T.D., Brownell, K.D. (2003): Predicting adolescent eating and activity behaviours: the role of social norms and personal agency. *Health Psychology*, **22**: 189- 198.
- Berki T., Pikó B. (2018): A sport iránti elköteleződés összefüggése a sportolási szokásokkal és demográfiai tényezőkkel serdülő sportolók körében. In: Hamar Pál, Köpf Károly (szerk.) *Mozgás – biológia – sport – tudomány: Tanulmányok a 47. Mozgásbiológiai Konferencia előadásaiból*. Budapest: Magyar Edzők Társasága, 2018. 170-180.
- Bradley, J., Keane, F., Crawford, S. (2013): School sport and academic achievement. *Journal of School Health*, **83**: 1. 8-13.
- Casper, J.M., Andrew, D.P.S. (2008): Sport commitment differences among tennis players on the basis of participation outlet and skill level. *Journal of Sport Behaviour*, **31**: 3. 201-219.
- Chantal, Y., Guay, F., Dobрева-Martinova, T., Vallerand, R.J. (1996): Motivation and elite performance: an exploratory investigation with Bulgarian athletes. *International Journal of Sport Psychology*, **27**: 2. 173-182.
- Csáki, I., Szakály, Z., Fózser-Selmeč, B., Kiss, S.Z., Bognár, J. (2017): Psychological and anthropometric characteristics of a Hungarian elite football academy's players. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, **73**: 1.15-26.
- Danie, L.R., Czech, K.L., Burke, A., Burry, J., Chavlesy, H. (2002): An exploratory investigation of optimism, pessimism and sport orientation among NCAA Division I college athletes. *International Sports Journal*, **6**: 2. 136-145.
- Domínguez-Escribano, M., Ariza-Vargas, L., Taberneró, C. (2015): Motivational variables involved in commitment of female soccer players at different competitive levels. *Soccer & Society*, **18**: 7. 801-816.
- Eime, R.M., Young, J.A., Harvey, J.T., Charity, M.J., Payne, W.R. (2013): A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioural Nutrition & Physical Activity*, **10**: 1. 98-118.
- Géczi, G., Vincze, G., Koltai, M., Bognár, J. (2009): Elite young team players' coping, motivation and perceived climate measures. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, **46**: 229-242.
- Harwood, C.G. (2002): Assessing achievement goals in sport: Caveats for consultants and a case for contextualization. *Journal of Applied Sport Psychology*, **14**: 106-119.
- Hawkins, R.D., Hulse, M.A., Wilkinson, C., Hodgson, A., Gibson, M. (2001): The association football medical research program: an audit of injuries in professional football. *British Journal of Sports Medicine*, **34**: 43-47.
- Jakobsen, A.M. (2014): Are there differences in motives between participants in individual sports compared to team sports. *Lase Journal of Sport Science*, **5**: 2. 32-42.
- Kajbafnezhad, H., Ahadi, H., Heidarie, A.R., Askari, P., Enayati, M. (2011): Difference between team and individual sports with respect to psychological skills, overall emotional intelligence and athletic success motivation in Shiraz city athletes. *Journal of Physical Education & Sport*, **11**: 3. 249-254.
- Locke E.A., Latham G.P. (1999): Célkitűzés-elmélet. In: O'Neil, H.F. Jr., Drilling, M. (szerk.): *Motiváció: elmélet és kutatás*. Vince Kiadó, Budapest. 23-40.
- Martha, C.C., Grélot, L.L., Peretti-Watel, PP (2009): Participants' sports characteristics related to heavy episodic drinking among French students. *International Journal of Drug Policy*, **20**: 2. 152-160.
- Mikulán R. (2007): Versenysportolók dohányzási szokásai és alkoholfogyasztása. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **8**: 30. 8-31.
- Mikulán R., Pikó B. (2012): Iskoláskorú sportoló fiatalok káros szenvedélyeinek vizsgálata a sportmotivációik és a sportág típusa tükrében. *Iskolakultúra*, **4**: 35-50.
- Ong, N.C. (2017): Assessing objective achievement motivation in elite athletes: A comparison according to gender, sport type, and competitive level. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, DOI:10.1080/1612197X.2017.1349822.
- Patterson, M.M., Carron, A.V., Louhead, T.M. (2005): The influence of team norms on the cohesion – self reported performance relationship: a multi-level analysis. *Psychology of Sport and Exercise*, **6**: 479-493.
- Pinczés T., Pikó B. (2013): A Debreceni Sportiskola serdülőkorú versenyzőinek dohányzási és alkoholfogyasztási szokásai sportág típus és az edzői nevelés tükrében. *Magyar Sporttudományi Szemle*, **14**: 55. 41-47.
- Rábai D. (2016): Élet a labdarúgó akadémiákon – egy pilot kutatás eredményei. In.: Farkas, E., Nagy, J., Polyák, E., Szabó, É. (szerk.): "A mi tendenciáink..." Szakkollégiumi tanulmányok, **4**: 70-85.
- Sabiston, C.M., O'Loughlin, E., Brunet, J., Chaiton, M., Low, N.C., Barnett, T., O'Loughlin, J. (2013): Linking depression symptom trajectories in adolescence to physical activity and team sports participation in young adults. *Preventive Medicine*, **56**: 2. 95-98.
- Scanlan, T.K., Chow, G.M., Sousa, C., Scanlan, L.A., Knifsend, C.A. (2016): The development of the Sport Commitment Questionnaire-2 (English version). *Psychology of Sport and Exercise*, **22**: 233-246.
- Scanlan, T.K., Russell, D.G., Magyar, T.M., Scanlan, L.A. (2009): Project on Elite Athlete Commitment (PEAK): III. An examination of the external validity across gender, and the expansion and clarification of the Sport Commitment Model. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, **31**: 685-705.
- Shachaf, M., Katz, Y.J., Shoval, E. (2013): The Unique Trio: Academic Achievement Sport, and Gender. *Education & Society*, **31**: 1. 17-36.

Van Dusen, D.P., Kelder, S.H., Kohl, H.W., Ranjit, N., Perry, C.L. (2011): Associations of physical fitness and academic performance among schoolchildren. *Journal of School Health*, **81**: 12. 733-740.

Warburton, D.E.R., Bredin, S.S.D. (2017): Health benefits of physical activity: a systematic review of current systematic reviews. *Current Opinion in Cardiology*, **32**: 5. 541-556.

Wichstrom, T.T., Wichstrom, L.L. (2009): Does sports participation during adolescence prevent later alcohol, tobacco and cannabis use. *Addiction*, **104**: 1. 138-149.

Widoni, C., Ward, P. (2009): Effects of fair play instruction on student social skills during a middle school Sport Education unit. *Physical Education and Sport Pedagogy*, **14**: 3. 285-310.

Wiles, N., Haase, A., Lawlor, D., Ness, A., Lewis, G. (2012). Physical activity and depression in adolescents: cross-sectional findings from the ALSPAC cohort. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, **47**: 7. 1023-1033.

A VI. Fiatal Sporttudósok Országos Konferenciájára jelentkezők számára egy "Pályázati felhívás" került kiírásra, melyet a www.mstt.hu honlapon olvashatnak!